

✓ rodič - vychová-
vatel vs. despota

✓ Darca života

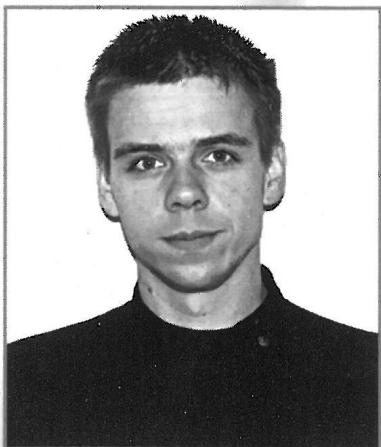
✓ prijmi svoju
misiu

Pravoslavie

Ročník XVII
Číslo 4

Časopis gréckokatolíckych seminarirov

Hľa ja na vás zošlem, čo môj Otec prisľúbil. Preto zostaňte v meste, ktoré nebudeť vystrojeni mocou z výsosti. (Lk 24, 49). Slová uzkrieseného Krista sa naplnili nielen kedysi dávno na apoštoloch, ale týkajú sa priamo aj nás samých. Pred niekoľkými dňami sme slávili sviatok Zostúpenia Svätého Ducha. Boh nám z veľkej lásky k nám daroval vo Svätom Duche najväčší dar - seba samého. Je tak stále s nami! Obdaril nás svojou mocou i darmi. Naše srdcia sa stali chrámom živého Boha, Ducha Pravdy a Darca života. Čo to pre nás znamená? Blíži sa čas, keď deti a študenti vymenia školské lavice za chvíle radosti a oddychu. Mnohí z nás preletia veľké vzdialenosťi, aby sa pokochali krásou exotických krajín, či nádherou zapadajúceho slnka za obzorom mora. Niektori budú prázdninovať kdeši „a babky na dedine“. V čase dovolenieň sa v našich myslach všetko točí okolo slnka, pláží, mora, lúk, či lesov. Je to však aj čas veľkých príležitostí stretnutia sa človeka s človekom. Mnohí sa stretne s svojimi blízkymi, ktorých sme nevideli hádam celé roky. Iní na dovolenkách spoznajú nových ľudí. Mladí priatelia budú mať možnosť nadbriazat nové priateľstvá pri stretnutiach detí a mládeže v Bystrej, či v Juskovej Voli. A je to tu! Skvelá príležitosť, aby sme aj my priblížili ruku k dielu. Aj nám Pán Ježiš adresoval tie isté slová, ktoré povedal apoštolom: „Chodte do celého sveta a hľásajte evanjelium...!“ (Mk 16,15). Čo máme hľať? Nič iné, len „Božiu lásku, ktorá je rozliata v našich srdciach skrize Ducha Svätého, ktorého sme dostali!“ (Rim 5,5). Vystrojení mocou z výsosti, verní daru, ktorý sme dostali, nebojme sa byť svedkami Kristovej lásky, ktorá siaha až za hranice smrti. Je to jednoduché! Potrebujeme len otvoriť naše srdcia a dovoliť iným ochutnať z ovocia Svätého Ducha, ktorým je: „lásku, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť, miernosť, zdržanlivosť“ (Gal 5,22-23). Nech každé naše slovo i skutočnosť je ponúknutým chutným plodom od nás, „ratolestí živených a zakorenenej v Láske“ – v Ježišovi Kristovi! Plní Ducha Svätého s odvahou a mocou v láске teda „PODĽME A HLÁSAJME...!“

Patrik Mařáčík
Patrik Mařáčík
vedúci zboru

Bleskovky	2
Rodičia - milujúci despoti.....	4
Život so Svätým Duchom.....	6
Svätý Duch pre život.....	8
Charizmy Svätého Ducha	10
Otvorený pre Svätého Ducha ..	12
Diakonské svätenie.....	15
Svedectvo života	16
Posol Eliášov.....	18
Svätý a slávny prorok.....	19
Blahorečenie Jána Pavla II.	20
Božie milosrdenstvo.....	23
Apoštoli národov.....	25
Plamene Ducha	27
Pre miništrantov.....	29
Zábavník.....	30
Iným pohľadom.....	32

REDAKČNÁ RADA:

ZODPOVEDNÝ ZA VYDANIE:
ThDr. Miroslav Dancák, PhD.

ŠÉFREDAKTOR:
Tomáš Mikunda

GRAFICKÁ ÚPRAVA:
Ľuboš Pavlišinovič
Pavol Dancák

REDAKČNÁ RADA:
o. Jozef Paraska, CSsR
Jaroslav Girovský
Martin Krišš
Mikuláš Jančuš
Ján Fedorišin

JAZYKOVÁ KOREKTÚRA:
PhDr. Valéria Juríčková, PhD.

FOTO:
Mikuláš Jančuš
Dominik Petrík

ADRESA REDAKCIE:
Sládkovičova 23
080 01 Prešov
www.gojdic.sk
www.unipo.sk/pracoviska/gks

Zo srdca ďakujeme za všetky
Vaše príspevky a dary, ktoré
ste s láskou darovali našim
seminaristom cez Neinves-
tičný fond sv. Jána Krstiteľa.

**REDAKCIJA SI VYHRADZUJE
PRÁVO NA ÚPRAVU ČLÁNKOV.**

jún 2011
Vydané: ročník XVII.
akademický rok
2010/2011

bleskovky

ného programu v podaní seminaristov, okúšili chuť seminárneho stravného lístka a neboli ukrátení ani o gospelový koncert skupiny Anastasis.

V seminárnej kaplnke máme nový procesijný kríž, ktorý nám 18. 05. 2011 pred archijerejskou svätou liturgiou posvätil vladyska Ján Babjak SJ. O týždeň neskôr 25. 05. 2011 naši otcovia predstavení posvätili nové seminárne auto, ktoré bolo zakúpené vďaka štedrosti darcov.

Všetkým, ktorí chceli spoznať život v našom semi-nárnom spoločenstve, sme počas Dňa otvorených dverí v sobotu 04. 06. 2001 otvorili nielen dvere seminára, ale aj svoje srdcia. Návštevníci sa zúčastnili na bese-de s predstavenými seminára, zakúsili radosť počas zábav-

Pokojnú duchovnú obnovu s Božím dotykom prostredníctvom slova o. Slavomíra Zahorjana sme prežili v dňoch 20. - 22. 05. 2011 na tému Pán vidí.

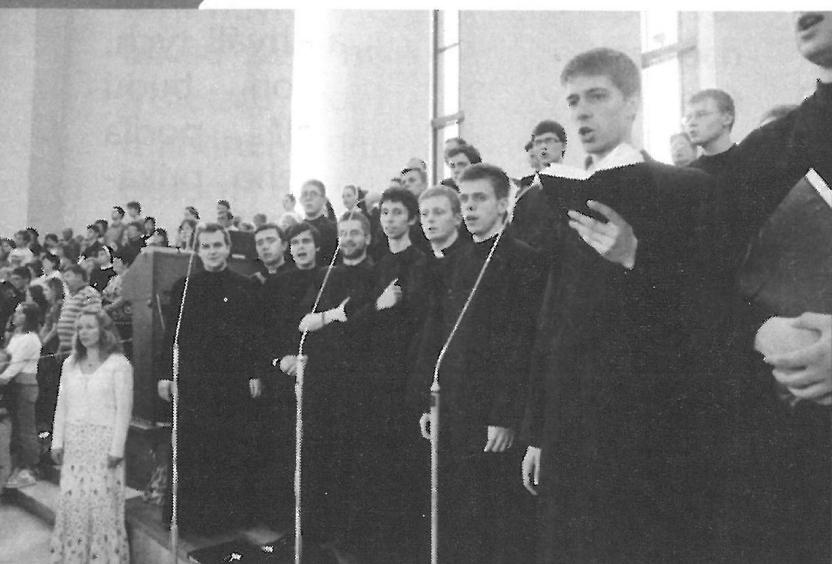

Napriek hojnému dažďu, ktorý je tiež prejavom Božieho požehnania, sme sa 15. 05. 2011 zúčastnili archieparchiálnej odpustovej slávnosti v Hrabskom, kde archijerejskej svätej liturgii predsedal vladika Ján Babjak SJ a spevom ju sprevádzala skupina Zboru svätého Romana Sladkopevca.

Sanktuárium Božieho milosrdenstva sa 28. 05. 2011 stalo cieľom púte mnohých gréckokatolíkov z celého Slovenska, kde bol pripravený bohatý duchovný program. Vrcholom púte bola archijerejská svätá liturgia, ktorej predsedal vladika Ján Babjak SJ. V homílii upriamil našu pozornosť na potrebu čerpania milosti z Božieho milosrdenstva pre náš život.

bleskovky

V dňoch 03. a 04. 06. 2011 sme krokmi života v seminári sprevádzali 27 kandidátov na prijatie do seminára, ktorí počas tohto pobytu mohli reálne zažiť program dňa seminaristu, aby sa tak vedeli zodpovednejšie postaviť k voľbe i pozvaniu prísť a formovať sa pre kňazskú službu.

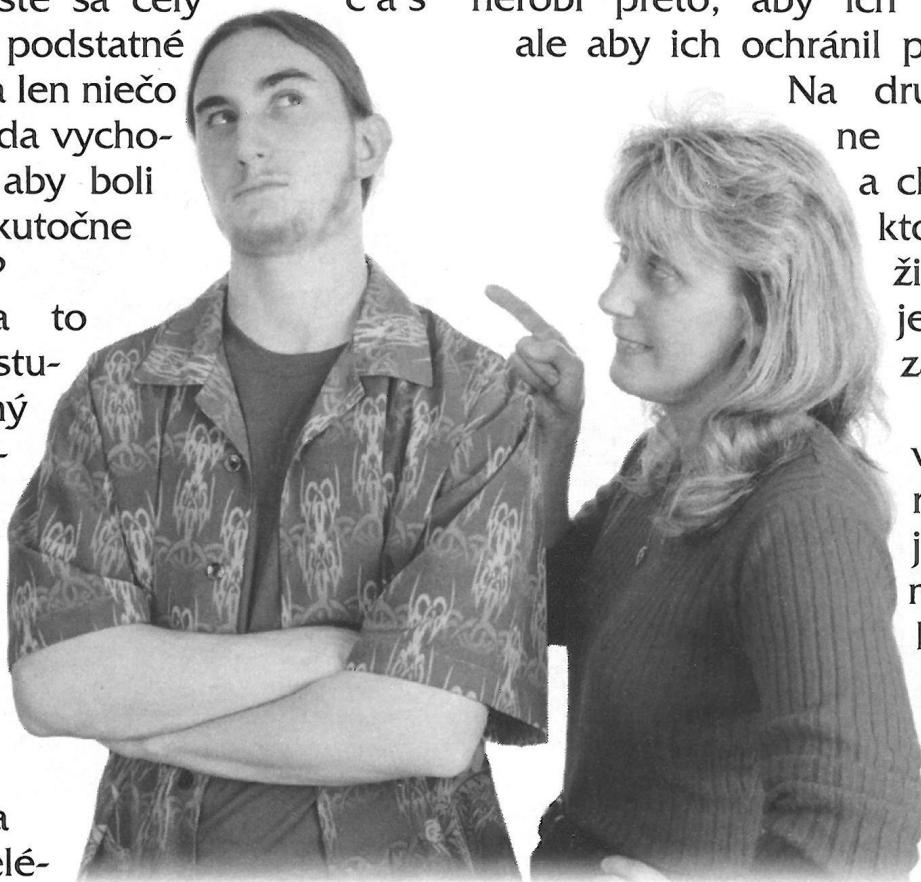
Rodičia – milujúci despoti

V poslednej dobe často počúvam rôzne sťažnosti na mladých. Zaiste to poznáte i vy: „Ako sa len ten náš Janko správa! Ako sa tá Lenka len oblieka! Tie moje deti vôbec nechcú chodiť do chrámu!“ Zdá sa, že výchova v dnešnej dobe nie je vôbec jednoduchá vec. Máte pocit, že svojim deťom dávate všetko a napokon zistíte, že ste sa celý čas mylili a podstatné bolo predsa len niečo iné. Ako teda vychovávať tak, aby boli deti aj skutočne vychované?

Žiaľ, na to asi neexistuje jednotný recept, ktorý by fungoval pre všetkých. A v ša k e x i s t u - je model výchovy, ktorý sa podľa zrelého uváženia

dá uplatniť na všetky deti. Má asi najväčšiu úspešnosť a prvý, kto ju zrealizoval, bol sám Boh. Azda to bude znieť nezvyčajne, ale výchova, o ktorej hovorím, je štyridsaťročné putovanie.

Boh neviedol Izraelitov po púšti štyridsať rokov preto, že sa im chcel pomstistiť za neveru, ale preto, aby z nich vychoval svoj národ. Používal rozličné výchovné prostriedky.

Medzi tie najskoršie určite patrí zákon, ktorý dáva na vrchu Sinaj. Boh určuje Izraelitom hranice, za ktorými ich čaká trest. Sami sú ešte nezrelí na to, aby chápali nebezpečenstvo svojho konania, preto ich učí, že za týmito hranicami na nich číha zlo. Ukazuje im to v podobe trestu, ktorý ich postihne, ak tieto prikázania prekročia. Boh to však nerobí preto, aby ich obmedzil, ale aby ich ochránil pred zlom.

Na druhej strane odmeňuje a chváli tých, ktorí budú žiť podľa jeho prikázaní.

Toto všetko Boh robí pre jeden jediný dôvod: lebomiluje Izraelitov a chráni ich. A túto lásku im aj kon-

krétnie prejavuje. Vedľa celých štyridsať rokov od nich ani na chvíľu neodšiel, ale kráčal po púšti s nimi. Dával im svoj čas, dával im seba samého. Viedol ich k sebe, aby v ňom jedinom mali oporu a pomoc. Dával im svoju lásku. Čo iné znamená: „Toto hovorí Pán, ktorý ťa stvoril, ktorý ťa formoval od materského lona a pomáha ti: Neboj sa, sluha môj, Jakub, miláčik, ktorého som si

vyvolil!" Boh nazýva svoj ľud miláčikom, pokladá ho za svoje dieťa, ktoré formoval už od materského lona. On sa považuje za ich otca a svoju rodičovskú lásku im aj dáva pocitovať.

Toto je azda najzákladnejší model výchovy, aký existuje. Nikto nepochybuje o tom, že rodičia milujú svoje dieťa. Je ale otázne, či nezanedbávajú niektorý z podstatných prvkov Božej výchovy. Koľko rodičov dnes ešte dáva svojim deťom jasné hranice! Z „veľkej“ lásky im chcú dovoliť všetko. A pri tom nevidia, že ich učia sebectvu. Iní sú zase nedôslední v trestoch a dieťaťu, ktoré práve porušilo dané mantiely, nepovedia nič. Ako sa potom má naučiť poslušnosti?!. Niekto by mohol namietať, že je to veľmi despotická výchova. A zaiste by aj bola, keby sme vynechali lásku. Lebo každý, nielen dieťa, potrebuje cítiť, že je milovaný. A to treba ukazovať konkrétnie. Nie je správne iba karhať, ale treba i chváliť. Nie len kúpiť dieťaťu dar, ale dať mu svoj čas a hrať sa s ním. Nie len ho nechať ísť von, ale aj naučiť ho rozlišovať, čo je správne a čo nie. Ak

sa dieťa naučí, že ho rodič má rád, že mu chce dobre a samo sa naučí rozlišovať dobré od zlého, verím, že sa nikto nebude sťažovať: Aká je len tá dnešná mládež hrozná!

Avšak úplným základom výchovy, ktorý majú rodičia deťom odozvadať, je vzťah k Bohu. Teraz nehovorím o veciach ako: naučiť ich pári vedomostí o Bohu alebo nejaké modlitby, ale ukázať im, kto je Boh. A hlavne tu, drahí rodičia, najviac zlyhávate. Koľkí sa so svojimi deťmi modlíte? Koľkí spolu čítavate Sväté písma? A koľkí spolu rozprávate o Bohu?

Nechcem nikoho kritizovať. Chcem vám však povedať, že toto je to podstatné, čo treba deťom odovzdávať. Odovzdávať, nie vnucovať. Oni sa to od vás rýchlo naučia, keď vidia, že tomu veríte a že vám to dáva život. Veríte tomu však vy sami?

Dnes však Boh i vás chce vychovávať, chce vám ukázať, čo je podstatné v živote a priviesť vás k sebe, ba „prevychovať“ na obraz svojho Syna. Dnes vám chce dať Svätého Ducha, ktorý vás bude na tejto ceste sebavýchovy a výchovy detí viesť bezpečne pomedzi úskalia dnešného sveta. Či vstúpite do Božej školy, je teraz len a len na vás. Zvyšok bude konáť Boh.

vy detí viesť bezpečne pomedzi úskalia dnešného sveta. Či vstúpite do Božej školy, je teraz len a len na vás. Zvyšok bude konáť Boh.

Jaroslav
Girovský,
5. ročník

ŽIVOT SO Svatým Duchom

*D*uchovnou obnovou vo forme novej evanjelizácie nás previedol Peťo Lipták. Spolu so svojím evanjelizačným tímom vstúpil do brán seminára, aby sa s nami, bohoslovčami, podelil o zážitky, ktoré koná Pán v jeho živote a aby vydal svedectvo života s Pánom. Život zo Svätého Ducha, to bola víkendová téma. Prinášame vám rozhovor, ktorý do spomenutej témy pootvorí dvere aj vám.

Povedz nám, kde pôsobiš a čo robíš.

Pôsobím v spoločenstve Maják, ktoré vzniklo pri Univerzitnom pastoračnom centre v Košiciach, ktoré nás zároveň aj zastrešuje. Zodpovedným kňazom je o. Štefan Novotný a hierarchicky nad ním je o. Marek Forgáč, šéf UPC Košice. Sme teda katolícka organizácia. Spoločenstvo sa špecializuje na evanjelizáciu, ale tiež na formáciu veriacich, hlavne mladých ľudí, študentov.

Ako to vlastne funguje so Svätým Duchom? Musí človek čakať na niekoho, kto mu ohlási pravdu o Svätom Duchu a až tak ho môže prijať, alebo sa to dá spontánne, že sa človek bude modliť sám a Svätý Duch príde?

Ako je napísané v Prvom liste Korinťanom: "Svätý Duch dáva každému ako chce" zakúsiť svoju prítomnosť – to naozaj platí. Platí to, že každý človek bol stvorený úplne jedinečne a Boh sa každému dáva poznať osobitným spôsobom. Boží dotyk je stále výnimočný, na druhej strane účinky jeho dotyku sú u ľudí často veľmi podobné. Takým najrozšírenejším a najviac biblickým je spôsob vkladania rúk a modlitby (ked' napr. Pavol v Efeze položil na učeníkov ruky, boli naplnení Svätým Duchom a začali hovoriť jazykmi a prorokovať). Treba pamätať, že je to sice biblický princíp, ale Boh ním nie je vôbec obmedzený. On dáva každému ako chce.

Velmi dôležitý je smäd. Nebyť uspokojený tým, že pôjdem do chrámu, odbavím si svoju náboženskú povinnosť, sem tam sa pomodlím, skočím na spoved... Je dôležité mať túžbu poznať Boha osobne. Ak má človek naozaj smäd, túžbu po Bohu (a každý ju má, len ju chce často niečim zakryť, alebo sa ju snaží naplniť vecami tohto sveta); ak človek obnaží túto túžbu, ak si uvedomí, že nič stvorené nedokáže trvalo naplniť jeho vnútro a príde k Bohu, dostane Svätého Ducha. Lebo Ježiš povedal, že kto je smädny, nech príde k nemu a ten si môže zadarmo nabrať z vody života. Je to ZADARMO. Stačí

mať smäď, príšť pred Boha, poprosiť si a zobrať si. Vyslovene si zobrať.

Niekedy sa zdá, akoby pôsobenie Svätého Ducha bolo len výstrelkom mladých ľudí. Môže to skutočne fungovať v živote každého človeka?

Presne tak, ako Svätý Duch prichádza k mladým ľuďom, prichádza aj k starým. Sám som toho svedkom, pretože v mnohých farnostiach sa nám pri modlitbách stávalo, že aj starší ľudia (dokonca stareňky) prijímajú Svätého Ducha, začínajú hovoriť jazykmi, padať v Duchu. Teda rovnako to prežívajú starí ako mladí, nie je to len výstrelok mladých. Je to pre všetky generácie. Skutočne tu nejde o novoty, práve naopak, verím že to je návrat k pôvodnému životu Cirkvi. V Božom slove, v Skutkoch apoštolov, či v listoch apoštola Pavla ani nenachádzame inú spiritualitu ako "charismatickú". Vidíme, že prvotná Cirkev neustále používala dary Svätého Ducha, zažívala jeho prejavy podobne ako súčasní ľudia (napr. slzy – je napísané, že ked' Peter kázal na Turíce, ľuďom, čo počuli toto Duchom naplnené Slovo, "*bolest prenikla srdce*"; alebo ked' bol samotný Šavol zaplavený "*svetlom z neba*", Svätým Duchom, "*padol na zem*", rovnako apoštol Ján, ked' sa mu zjavil vzkriesený Kristus, "*padol ... mu k nohám ako mŕtvy*"). Neskôr v dejinách Cirkvi podobné zážitky, ako aj používanie darov Ducha, zažívali zväčša svätcia. To staro-nové je, že podobne, ako v prvotnej Cirkvi, aj v týchto časoch do týchto vecí vstupujú obyčajní veriaci. Prorokoval to už apoštol Peter na Turíce, "*že v posledných dňoch bude Svätý Duch vyliaty na každé telo (nie len na nejakých výnimočných) a že, synovia a dcéry budú prorokovať, mladíci budú mať videnia (mladí ľudia) starci snívať sny (staršia generácia), že budú obnovené divy hore na nebi a znamenia dolu na zemi... skôr ako príde Pánov deň... a vtedy každý, kto bude vzývať Pánovo meno bude spasený*" (Sk 2, 17 – 21). Dôležité je, aby sme z toho neurobili "atrakciu", alebo len akúsi zábavu, ale aby cez dary a znamenia tento neveriaci svet začal vzývať Pánovo meno.

Tvoj odkaz čitateľom...

Neuspokojme sa s niečím tradičným, folklórnym, ale odovzdajme skutočne svoj život Kristovi, ktorý zomrel za naše hriechy, vstal z mŕtvych a zosnal nám svojho Svätého Ducha. Otvorme sa Svätému Duchu, lebo on nám dá silu žiť skutočne pre Krista. Svätý Duch nám dá silu, aby sme mohli ísť ohlasovať dobrú správu – že Kristus za nás zomrel a vstal z mŕtvych, premohol hriech a smrť a daroval nám večný život. Toto nie je len jedna z mnohých informácií, ale je to tá najdôležitejšia informácia, ktorú môžeme počuť na tomto svete, v tomto živote a máme privilégium zanesť ju do sveta. To vám zo srdca prajem.

Za rozhovor ďakuje redakcia

SVÄTY DUCH PRE ŽIVOT

cete dosiahnuť „*Ch*úspech?“, aj takýmto sloganom sa nám dnes častokrát prihovárajú rôzne reklamy z novín či časopisov. Priznajme si, že úspešný chce byť každý z nás, ved' napokon my sami, bohoslovci, raz chceme byť úspešnými knázmi. Verím, že všetci si dáme záležať na práci na sebe samých a to dobrou prípravou. Kvalitné štúdium, nejaké zapieranie sa, sem-tam nejaký vzdelávací kurz a iné aktivity dokážu charakterizovať vynaložené prostriedky pre dosiahnutie vytýčeného cieľa.

Okrem úspechu, o ktorom hovoríme, však v živote kresťana musí existovať aj iný úspech - dosiahnutie posledného cieľa. Ním je bezpochyby nebo alebo (lepšie povedané) neustála prítomnosť Boha. Položme si však otázku: „*Čo všetko je potrebné urobiť, aby som dosiahol tento cieľ?*“ Azda študovať teológiu (či aspoň Sväté písmo), zapierať sa, poprípade absolvovať nejaké duchovné cvičenia? Sú to sice šľachetné veci, ale sami osebe pre získanie „*duchovného úspechu*“ nestačia.

Recept na večný život nám dnes chce ponúknuť nedávny sviatok Zoslania Svätého Ducha. Učeníci zhromaždení vo večeradle sa stretávali na modlitbe a očakávali Ježišovo prisľúbenie - Svätého Ducha, ktorý keď prišiel, naplnil ich niečim novým, doposiaľ nepoznaným.

Odkryl im zmysel Písiem a dal im zažiť novú prítomnosť Boha po nanebovstúpení Ježiša Krista. Sám Ježiš totiž povedal, že odchádza, ale zošle svojim učeníkom iného Tešiteľa, ktorý s nimi zostane naveky. A tento ich všetko naučí. Tieto slová Pán adresoval svojim učeníkom, ktorími sme sa stali my sami vo sviatosti krstu. Nám teda dnes patrí slovo, že Boh zošle svojho Tešiteľa, ktorý nás naučí všetko a ktorý s nami zostane naveky. Ako ale prežiť, že tento Tešiteľ prichádza i ku mne?

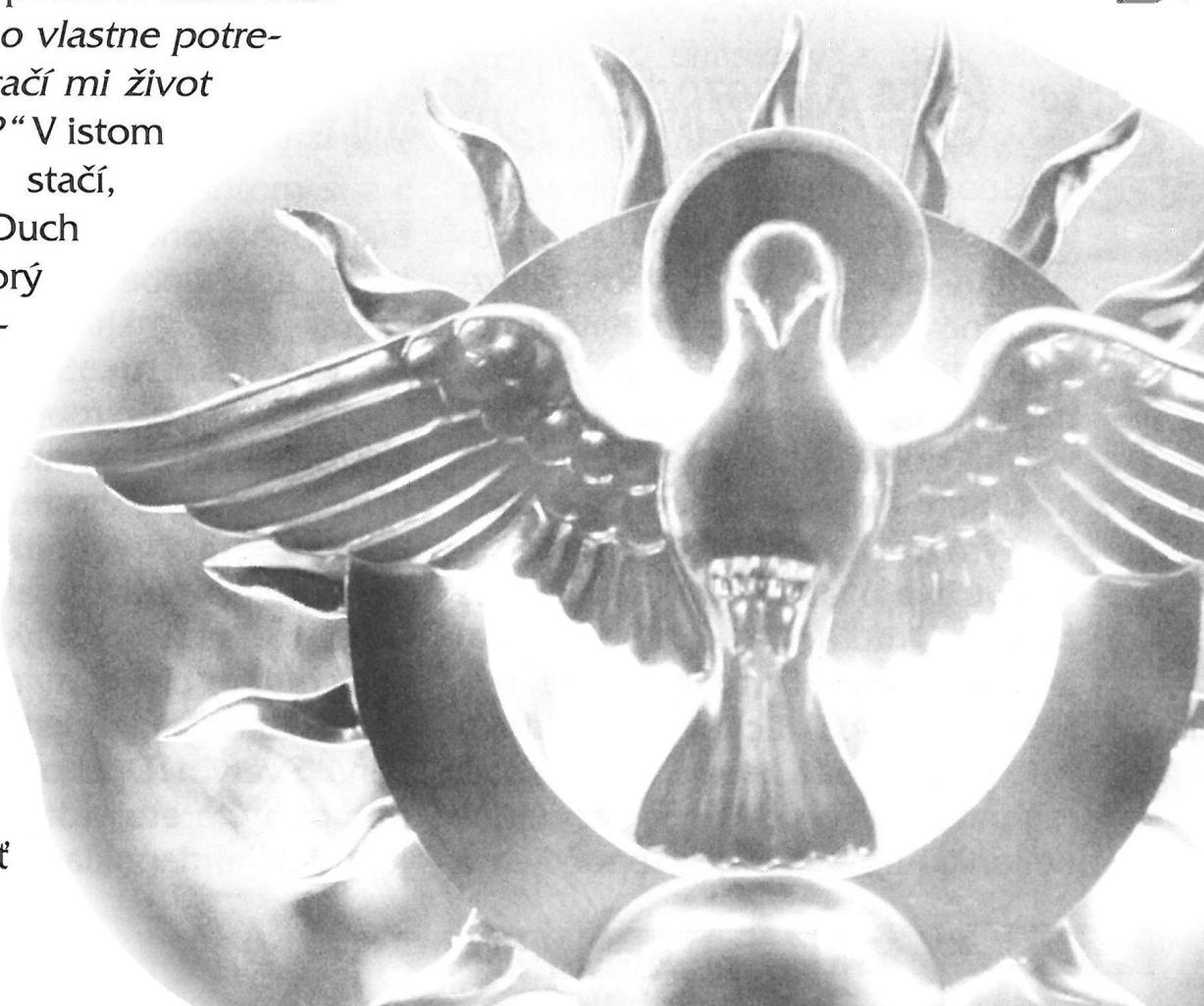
Prvým krokom je prijať pravdu, o ktorej hovorí aj katechizmus: Svätý Duch je treťou Božskou osobou. Človek dnes hľadá niečo, čo by ho dokázalo povznieť, čo by ho dokázalo naplniť, čo by mu dalo novú energiu. Hľadáme niečo, z čoho možno načerpať. Je mnoho ľudí, ktorí sa uchylujú k objímaniu stromov v prírode, pretože si nahávajú, že práve z nich načerpajú životodarnú energiu, niektorí si na krk zavesia krištáľový kameň, iní fažia z kozmických energií či joginských cvičení... Boh však nechce svojich učeníkov naliať akousi neurčitou energiou, ktorá by sa míňala a ktorú je potrebné neustále dočerpávať, ale túži vstúpiť do vzťahu s každým z nás. Práve toto robí skrze Svätého Ducha, ktorý je osobou. Nie je neosobnou energiou, je živou osobou Svätej Troji-

ce. Je plodom, ktorý vychádza zo vzťahu lásky Otca a Syna. Je rovnako veľký ako osoba Otca a Syna, ba je tou istou prirodzenosťou, tým istým jediným Bohom. Veľmi dobre osobu Svätého Ducha ilustruje príbeh zo Skutkov apoštolov, keď apoštol Peter Ananiášovi vyčíta, že neklamal ľuďom, ale Svätému Duchu. Taktiež Svätého Ducha možno aj zarmútiť, ako hovorí Pavol Efezanom (porov. Ef 4, 30), a dobre vieme, že zarmútiť možno len osobu a nie energiu. Svätý Duch myslí a koná (1 Kor 2, 10), prihovára sa za nás (Rim 8, 26 - 27), či dáva dary (1 Kor 12). Mať vzťah so Svätým Duchom teda znamená mať vzťah s osobou. Možno sa s ním jednoducho stretávať, rozprávať, pozývať ho do života, prijímať od neho dary.

Možno si položíte ďalšiu otázku: „*Načo ho vlastne potrebujem, nestací mi život zo sviatosti?*“ V istom význame stačí, ale Svätý Duch je ten, ktorý dáva zmysel tým-to sviatostiam. Odhaľuje nám ich hĺbku a učí nás prenikať k ich podstate, načerpať

z nich. Ak si spomenieme, bez Svätého Ducha ani apoštoli nechápali zmysel Písma, bez Svätého Ducha nemali odvahu vyjsť spoza zatvorených dverí a svedčiť o Ježišovom zmŕtvychvstaní. Ak neprijmeme Svätého Ducha, budeme žiť folkórnym náboženským životom. Budeme navštevovať chrám, chodiť k svätému prijímaniu, počúvať Božie slovo, ale zostaneme naďalej prázdní, pretože neuchopíme podstatu týchto tajomstiev a Kristov odkaz nám ostane zahalený. Svätý Duch nás však chce voviť do plnej pravdy (porov. Jn 16, 13), vyučovať nás, stať sa naším učiteľom (Jn 14, 26).

Ako teda priať Svätého Ducha, ako vstúpiť do jeho školy? Existujú tri jednoduché kroky: veriť, túžiť

a prosiť. Učeník je ten, ktorý verí svojmu učiteľovi, že ho učí pravdu. Kristus zasľubil svojho Svätého Ducha, keď povedal: Pošlem vám Tešítele, Svätého Ducha. (porov. Jn 15, 26; Lk 24, 49) Žiak verí v pravdivosť slov svojho učiteľa a o to viac kresťan v slovo svojho Boha.

Druhou podmienkou je túžba. Pozvanie pre všetkých platí skrzeslovo povedané v Samárii „ak je niekto smädný a verí vo mňa, nech príde ku mne a nech pije. Ako hovorí Písmo, z jeho vnútra potečú prúdy živej vody“ (Jn 7, 37 - 39). Ak teda chceš, začni túžiť po Svätom Duchu a po všetkých daroch, ktoré má pre teba pripravené. Je to len na tebe, na tvojej slobode a ochote.

Posledným krokom, ktorý je potrebné urobiť, je krok prosby.

Ak otca prosí syn o rybu, či by mu dal hada? Alebo ak pýta vajce, či mu dá škorpióna? Ked' pozemský otec dá dobré veci svojmu dieťaťu, o čo skôr dá nebeský otec Svätého Ducha tým, čo ho prosia? (porov. Lk 11, 10 - 13)

Tri jednoduché kroky delia každého z nás od dosiahnutia duchovného úspechu - vstúpiť s vierou a túžiacim srdcom do modlitby a prosiť skrzeslovo vzťah s Bohom dary toho, ktorý nás chce dovest' do posledného cieľa, do neustálej prítomnosti Boha. Toto je skúsenosť, kde už končia všetky slová a začína sa život z Ducha, ktorý je neustále novým dobrodružstvom s Bohom. Skúsiš to?

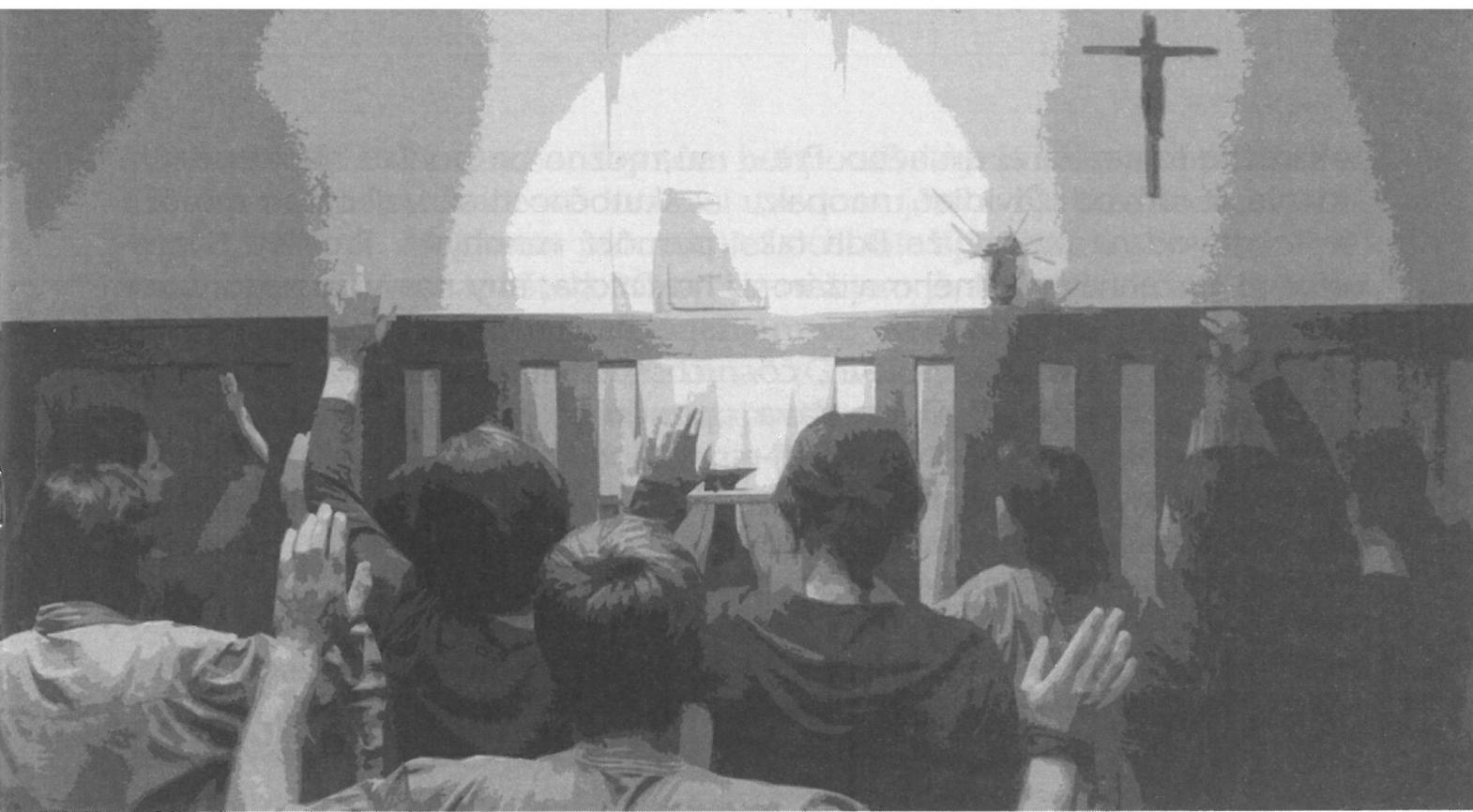
Tomáš Mikunda, 5. ročník

CHARIZMY SVÄTÉHO DUCHA

V dnešných časoch často ponúkame o pokroku vedy, o rôznych nových objavoch hlavne v oblasti medicíny a techniky. Udivuje nás, ako ďaleko sa veda dostala a čo všetko dokáže. No ešte viac udivujú skutky apoštolov, ktorí naplnenie Svätým Duchom robia rozličné divy. Nevyužívajú ani vedu, ani žiadne magické rituály, ale jednoduchým slovom plným autority uzdravujú, vyháňajú zlých duchov, ba aj kriesia mŕtvyh. Znie to neuveriteľne, ba až legendárne. Prečo i dnes svätí ľudia nekonajú také skutky? Nepočujeme

nikoho hovoriť v jazykoch, prorokať a už vôbec nevidíme žiadne zázraky.

Vari sa charizmy Svätého Ducha, medzi ktoré patrí robiť zázraky, prorokať, rozlišovať duchov, dar rozličných jazykov, vysvetľovať jazyky, úplne z Cirkvi vytratili? Je pravdou, že o nich nepočuť, ale predsa tu prítomné sú. V mnohých spoločenstvách tieto charizmy stále pretrvávajú. Cirkev je neprestajne obnovovaná Svätým Duchom podľa potrieb doby, preto vidíme dary, ktoré jej udeľuje, napríklad dar múdrosti,

vyučovania či vedenia, ktoré sú tým dnešným prejavom vždy toho istého Ducha. Ba môžeme povedať, že Svätý Duch nechcel len akési špeciálne charizmy či dary pre určitých ľudí, ale chce ich dať každému, aby mohol budovať Cirkev.

Už svätý Pavol riešil problém v Korinte, kde si niektorí mysleli, že sú lepší ako ostatní, lebo majú takú či onakú charizmu. A pritom si ani nevšimli, že si Boží dar prisvojili a pýšili sa ním ako vlastným. Ostatní im tieto charizmy závideli. No v skutočnosti neexistuje niečo také, ako väčšia a menšia charizma, vedľ všetky dáva ten istý Svätý Duch. On dáva každému, ako chce, aby to bolo všeobecne pre dobro Cirkvi.

Lebo ako Pavol hovorí: „A keby som mal dar proroctva a poznal všetky tajomstvá a všetku vedu a keby som mal takú silnú vieru, že by som vrchy prenášal, a lásky by som nemal, ničím by som nebol.“ Charizmy sú len prostriedky, ktoré

majú viesť k jasnému cieľu a tým nie je nič iné ako pomoc iným. Sami osebe, môžeme povedať, nie sú na nič. Vedľ by to bol iba talent zakopaný hlboko v zemi.

A práve tu prichádza pozvanie pre každého z nás: využiť tie svoje talenty, charizmy a dary, ktoré nemajú základ nikde inde, iba u Svätého Ducha. Často padáme do presvedčenia, že nás Boh neobdaril ničím špeciálnym na to, aby sme mohli byť v Cirkvi a v pomoci blízny užitoční. Toto je však jedno z najväčších klamstiev, ktoré človeka ohrozujú. Ba dokonca niekedy upadáme do závisti voči iným, ktorí sa nám zdajú byť „charizmatickejší“. To všetko je však omyl. Lebo Svätý Duch dáva každému nejakú charizmu pre jeho vlastné dobro, ale tiež na to, aby bol obohatením pre toho druhého.

Pavol hovorí, že sme prepojené nádobky. To znamená, že ked' Boh vlieva niečo do jedného človeka,

okamžite to napĺňa aj druhého. Preto nie je dôvod závidieť, naopak, je to dôvod na radosť, že Boh tak úžasne požehnáva jedného a zároveň všetkých.

Je preto už len na nás objaviť, čo každému z nás Svätý Duch dáva a ako to dobre využiť. Nepodlahnime klamstvu, ktoré hovorí, že my nič nemáme, lebo každý z nás je plný darov a chariziem, ktoré

sú možno na pohľad nepatrné, ale v skutočnosti sú veľkolepé a môžu pomôcť mnohým. Prosme Svätého Ducha, aby nás viedol po ceste spoznávania svojich darov a učil nás ich správne používať v mene lásky pre dobro každého blízneho.

**Jaroslav Girovský,
5. ročník**

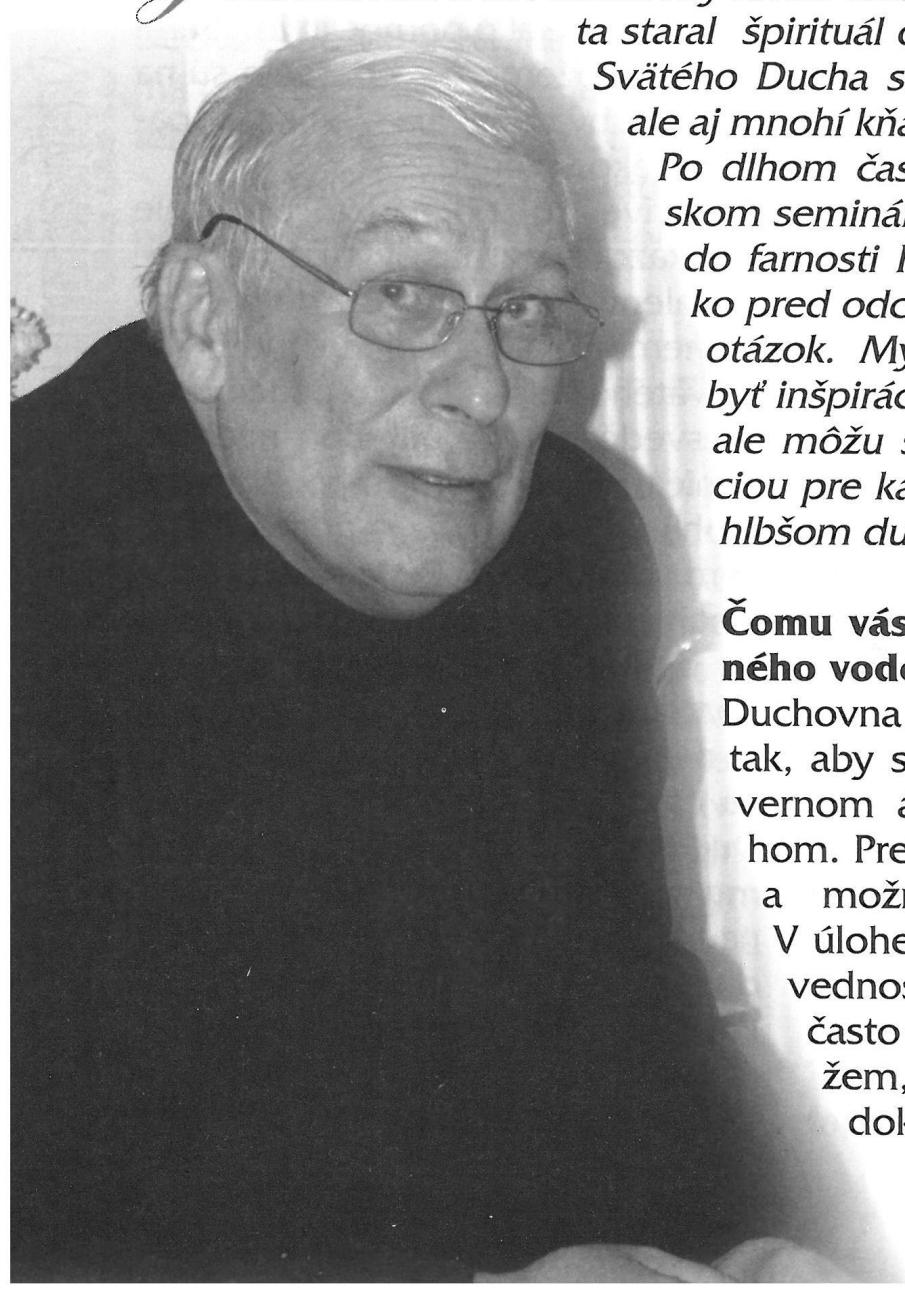
OTVORENÝ PRE SVÄTÉHO DUCHA

Jednou z najdôležitejších úloh pri výchove a formácií bohoslovcov je starostlivosť o ich duchovný život. Osem rokov sa o túto oblasť života staral špirituál o. Ján Karas. Živé homílie plné Svätého Ducha si pamätajú nielen bohoslovci, ale aj mnohí kňazi už pôsobiaci vo farnostiach.

Po dlhom čase sa jeho pôsobenie v kňazskom seminári končí a jeho cesty Pán vedie do farnosti Porúbka pri Humennom. Krátko pred odchodom sme mu položili zopár otázok. Myslím, že odpovede nemusia byť inšpiráciou len pre nás, bohoslovcov, ale môžu sa stať obohatením a motiváciou pre každého kresťana, túžiaceho po hlbšom duchovnom živote.

Čomu vás naučila skúsenosť duchovného vodcu v seminári?

Duchovna formácia v seminári prebieha tak, aby sa seminaristi naučili žiť v dôvernom a stálom spoločenstve s Bohom. Pre mňa to bol čas Božej priazne a možnosti hľadať Ježišovu tvár. V úlohe špirituála cítim veľkú zodpovednosť a bázeň pred Pánom. Preto často prosím: „Panе ja to nedokážem, ale dovoľujem ti, aby si to ty dokázal vo mne“. Otváram sa pre

pôsobenie Svätého Ducha, aby som bol použiteľným nástrojom pre Boha. Pri večernom sptyvaní svedomia si uvedomujem svoju bezmocnosť, slabosť, hriešnosť. Ak chcem porozumieť poslaniu špirituála v seminári, rozjímam nad slovami apoštola Pavla "Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus. Ale život, ktorý teraz žijem v tele, žijem vo viere Božieho syna, ktorý ma miluje a vydal seba samého za mňa" (Gal 2, 21). Učím sa denne tejto skúsenosti zomierať sebe, svojim slabostiam, svojej pýche, sebectvu, aby som mohol byť vnímaný na počúvanie Božieho hlasu. Uvedomoval som si, že len v pokore a poslušnosti môžem hľadať a nachádzať svojho Učiteľa. Len keď sa úplne vyprázdnim, zomriem sám sebe, môžem zakúsiť Božiu prítomnosť. Vtedy a len vtedy sa môže naplniť v mojom živote zasluženie byť jeho svedkom (Sk 1, 8). Tu, v kňazskom seminári, som mal novú príležitosť nanovo uveriť v Ježišovu lásku, byť pri jeho nohách a počúvať. Ako Mária, ktorá zostala očarená učiteľom, pretože si sadla k Ježišovým nohám a počúvala jeho slovo (Lk 10, 39).

Najkrajšie chvíle som strávil v kaplnke a v aule, kde som mohol zakúshať Ježišovu blízkosť a jeho prítomnosť. Mojou úlohou ako špirituála bolo ukazovať cestu a privádzať bohoslovcov k Ježišovi. Ako apoštol Ondrej, ktorý priviedol svojho brata Šimona k Ježišovi (Jn 1,41 - 42). Aj nás kňazov si vyvolil Ježiš ako kedysi svojich apoštolov, aby sme boli s ním (Mk 3,14). Túžbou môjho srdca je byť s Ježišom - byť jeho učeníkom, a potom robiť z týchto bohoslovcov Ježišových učeníkov, aby boli s ním a trávili s ním čas.

Ked' som na začiatku modlil v seminárnej kaplnke, cítil som v srdci, že mojím poslaním je modliť sa za seminaristov a milovať ich, mať pre nich čas - počúvať ich, byť tu pre nich. Aby títo bohoslovci mohli počas formácie v seminári pravdivo odpovedať na Ježišovu otázku: „Šimon, syn Jánov, miluješ ma?“ (Jn 21,16).

Ako vnímate poslanie, ktoré vám teraz Cirkev dáva?

Tu v seminári si znova a znova uvedomujem tajomstvo svojej kňazskej vysviacky, ako sa ma zvláštnym spôsobom dotkol Boh, aby som každý deň roznechoval Boží dar, ktorý je na mne (2 Tim 1, 6).

Denne si chcem obnovovať úkon odovzdania sa do Božích rúk a pripomínať si, že bez Boha nemôžem nič urobiť, ale všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje. Žijem vo vedomí, že sa nemusím báť, lebo všetko je v jeho rukách (Jer 29, 11). Dnešný svet je hladný po duchovných veciach. Kňaz je ten, ktorý má ako starozákonny Mojžiš hovoriť ľudom o svojom stretnutí s Bohom. V Ježišovom mene ohlasuje radostnú zvest, vyhlasuje milostivý Pánov rok (Lk 4, 18 - 19). Preto ďakujem Pánovi za novú príležitosť ísť do farnosti, slúžiť ľudom v láske, žiť Božiu lásku, hovoriť, čo Boh robí v mojom živote. Zdieľať sa so svojou osobnou skúsenosťou so vzkrieseným Kristom, aby som bol svedkom jeho vzkriesenia, ako hovorí apoštol

Peter v Sk 2, 32. Pri osobnej modlitbe som si otvoril Sväté písmo na texte Sk 26, 17 – 18. Žasnom nad týmto Božím prisľúbením, vzdávam vďaky za nové veci, ktoré Boh pripravuje v tejto farnosti.

Čo vo vašom živote pôsobí Svätý Duch?

Tak ako Samuel v Starom zákone, aj ja hovorím Pánovi: „Hovor Pane tvoj služobník počúva“. Každé ráno zverujem Pánovi svoje cesty, prosím o jeho radosť, aby som bol radostným kňazom (Ž 37, 4). Uvedomujem si, že v každom kresťanovi, o to viac v kňazovi, má žiť Svätý Duch. Potrebujem ho vo všetkom, čo konám. Mať Svätého Ducha je nutnou podmienkou, aby som patril Kristovi (Rim 8,9). Tak často sa prichytím, že som ako emauzskí učeníci; hovorím o svojich problémoch, starostiah, bolestiach, všetko chcem zvládnuť sám a Ježiš ide spolu so mnou. Preto často prosím pri čítaní Božieho slova, aby mi horelo srdce, aby som ho poznal pri slávení sv. liturgie, aby som mohol povedať: „Pán môj a Boh môj!“

Iba skrze Svätého Ducha je vo mne rozlievaná Božia láska. Svätý Duch je pre mňa také duchovné GPS, aby ma viedol správnym smerom v každodennom živote na ceste ku Kristovi. Pokiaľ zlyhávam, alebo nie som pozorný voči jeho vnuknutiam, Svätý Duch ma neodsudzuje. Namiesto toho mi skôr navrhne iný spôsob, ako dôjsť k cieľu.

Vidím, že ked' sa spolieham na seba, je to veľmi slabé, prichádza sklamanie a rozčarovanie, preto sa modlím, aby som bol denne vedený Svätým Duchom (Gal 5, 18).

Modlím sa: „Svätý Duch, chcem dnešný deň žiť pre Ježiša. Dávam ti svoju mysel', svoje pocity, svoju vôľu, svoje pery, svoje ústa, svoje uši a svoje oči. Použi si ich k Božej sláve. Amen.“

**o. Ján
Karas**

DIAKÓNSKE SVÄTENIE

Konať službu v Cirkvi je jedným z najväčších povolení od Boha. Dobre poznáme službu biskupa, kňaza, diakona, či poddiakona alebo čteca. Samo Božie slovo nám dosvedčuje, že je to Boh, ktorý si človeka vyberá, keď hovorí: „On ustanovil niektorých za apoštolov, niektorých za prorokov, iných za evanjelistov a iných za pastierov a učiteľov“ (Ef 4, 11). Človek tu je tým, ktorý sa slobodne a dobrovoľne oddáva Božiemu volaniu a odpovedá naň vstúpením na cestu k seminárnej formácii. Prvý impulz teda prichádza od Boha, ktorý svojím dotykom osloví, ktorý vpíše svoje slovo do hĺbky ľudského srdca a skrže toto slovo ho následne ďalej formuje. Takéto povolanie sme zažili mnohí, ktorí sa formujeme v kňazskom seminári. Celá táto formácia je našou skúsenosťou so živým

Bohom, so Sväтыm Duchom, ktorý nás usvedčuje z hriechu, premieňa odpustením, prihovára sa svojím Slovom, povzbudzuje a vyzbrojuje mocou svedčiť o tomto vzájomnom vzťahu. Až človek dozreje, vstúpi na cestu života, cestu ohlasovania Slova živého Boha.

Takto sa to stalo aj v životech našich bratov šiestakov, ktorí v nedávnych dňoch prijali službu diakonátu. Stali sa tými, ktorí prijali starostlivosť o Boží oltár a ohlasovanie Božieho slova. Prajeme im, aby vernosťou prijatej službe celým srdcom slúžili tomu, ktorý je sám verný.

Vám všetkým zase prajeme, aby ste boli vždy otvorení na hlas Boha, ktorý nikdy nemlčí, ale neustále pozýva k nasledovaniu skrže službu.

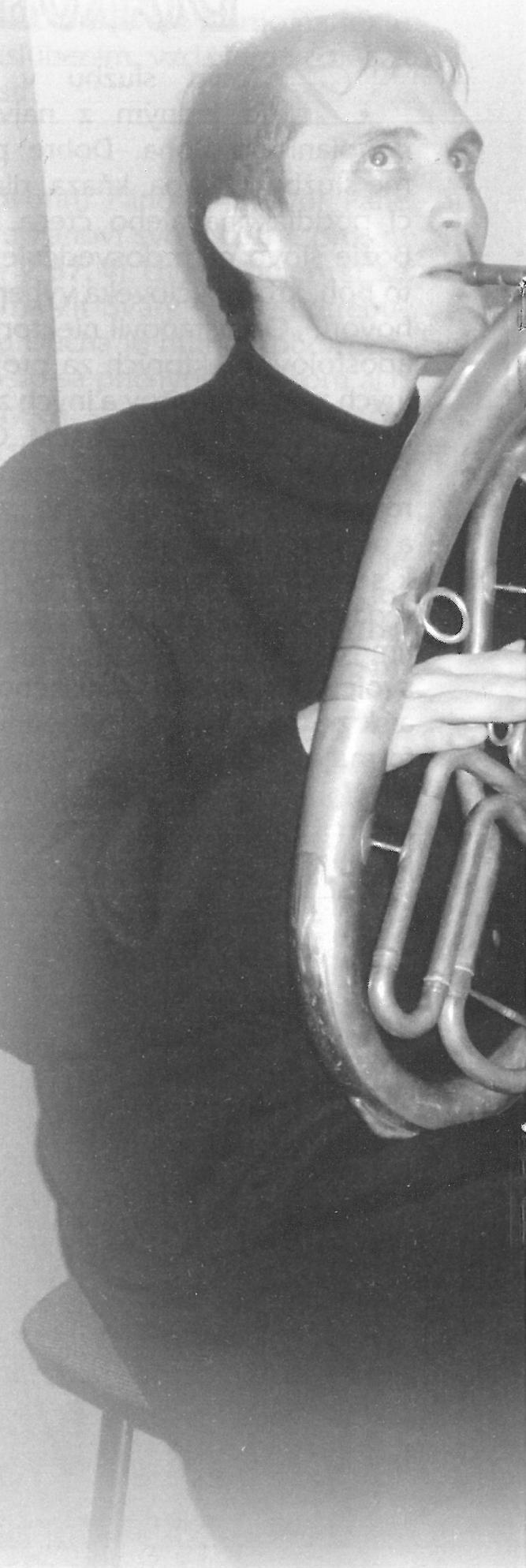
SVEDECTVÖ ŽIVOTA

*Z*ivot človeka je svedectvom pre ostatných ľudí, ktorých strečavame, s ktorými žijeme a takým je aj vtedy, keď nás predídu do večnosti.

Takýmto svedectvom je pre nás život nášho nebohého otca Jozefa Šašalu. Čas, ktorý prežil v našej rodine, bol časom Božieho požehnania, prítomnosti Boha, lásky, pokory, trpežlivosti ... Ved' bol to práve Ježiš, ktorý nás dal „dohromady“ a bol to on sám, ktorý chcel byť prítomný v našej rodine. Preto si myslím, že prítomnosť o. Jozefa medzi nami bol najväčší prejav toho, ako nás Boh miluje.

Otec Jozef bol jednoduchým človekom plným Božieho ducha a aj keď sa dozvedel o svojej diagnóze, nezatrpkol, neuzavrel sa, nezostal smutný. Spociatku, keď si ho choroba ešte nepohltila celého, plne sa venoval aktívному životu, vedel požartovať, zaspievať si, zahrať hru... Hned, ako mu diagnostikovali chorobu, mal jasný pohľad na smrť a myslíme si, že aj to celé obdobie, keď na ňu čakal, bolo toho svedectvom. Veľa-krát sme z jeho úst počuli, ako ďakoval Bohu za to, že práve v chorobe pochopil zmysel Kristovho kňazstva - a ako sám hovoril: „...ktoré nespočíva iba v práci, v aktivitách, ale v Ņom samom“. Jeho srdce bolo plné dobroty voči blížnym a dôkazom bolo aj prijímanie množstva návštev, ktorým nikdy nepovedal 'nie'. Vždy každého prijal s láskou a venoval sa mu zo všetkých súl, bol otvorený pre potreby každého, aj keď tak mnohokrát robil s vypätím všetkých jeho súl.

Otec Jozef bol v plnej dôvere odovzdaný do Božej vôle, preto aj k svojmu

uzdraveniu mal postoj: „len čo chce Boh“. A viac, ako za uzdravenie, sa modlil za vytrvalosť v dobrom až do konca, za trpežlivosť pri znášaní bolesti, ktorá veľakrát bola nad ľudské sily. Jeho čas bol časom modlitby, lebo keď sa telo modlilo bolesťou, duch sa tešil v Pánovi. Svedectvo toho sme videli vo chvíľach, keď viackrát plakal a na otázku „Prečo pláčeš?“ odpovedal: „Lebo Boh nás miluje nekonečnou láskou, pláčem z radosti“. Boli to slzy šťastia, slzy večnosti. Na jeho perách bolo vidieť neustálu modlitbu, v rukách mal stále čotky či ruženec. Kedy len mohol, zúčastňoval sa liturgických slávení a hlavne sa tešil na Eucharistiu, ktorá bola pre neho najdôležitejším prameňom pre život.

Spomíname si, ako týždeň odchodom do nemocnice, z ktorej sa k nám už nevrátil, sme sedeli pri nedelňajšom obede. Otec Jozef bol veľmi veselý a svojím humorom náš všetkých rozveseloval. Nechcel, aby sme sa trápili pre jeho chorobu.

Naša komunikácia bola aj prostredníctvom SMS správ, hlavne, keď bol v nemocnici.

V jednej som sa ho pýtala, či ho môžem prísť navštíviť a ako sa má. Odpovedal mi:

„Dobre, príď. A modlite sa...“

Písala som mu, že sa trápim nad jeho bolesťou, na ktorú sa už nemôžem ani pozerať.

Reakciou bola jeho odpoveď: „A nech ťa nenapadne sa trápiť, ale ďakujme Bohu spolu, ak chceš“.

Posledná SMS správa bola zo dňa 23.03.2011. Napísal mi v nej:

„Neboj sa! Náš Boh je veľmi milosrdný a nedáva skúšky nad naše sily ... a to vieš. Každý deň žehnám vašej rodine a ďakujem Bohu za vás a budem to robiť do smrti. On je nad všetkým, len mu dôveruj, oslávi sa cez teba, získaš pokoj a istotu v láske, ktorú dáva v plnosti len Ježiš“.

A my môžeme len povedať: „Otec Jozef, ďakujeme!“

rodina Gačová

P O S O L E L I Á Š O V

Chodil a zapaloval,
nie sviece a lampy,
lež najvzácnejšie knôty
a staval ich na božské svietniky,
na životy!

A knôty horeli a horia
a ruka čierneho kostolníka
ich nezhasila a nezháša.

Horia plameňom lásky
posla Eliáša!

Chodil a zapaloval
nie sviece a lampy,
lež srdcia, ktoré plakali
a tleli.

Jeho oheň mal vôňu a chut',
jak najsladší med
a zvuk sťa májové včely.

Ten oheň bol skrytý,
uheň, čo nikto a nikdy
nezhasil a nezháša,
uheň srdca, nie lampáša!
Oheň posla Eliáša!

Chodil a zapaloval,
ako sa zapálujú sviece na oltári,
slnko, hviezdy
a ranný svit,
ako sa zapáluje srdce
na lásky kmit!

Tak sa zapálujú aj iskry lásky,
kde sa už všetko osvetilo,
kde je len slnko, radosť, spev
a niesť miesta na otázky!

Ach, Bože,
ved' aj v tých zimách sa skrývalo
leto,
keď chodil a zapaloval,
leto, v ktorom sa med a Božia kaša
znášala a znáša
v podobe ohňa,
ohňa Eliáša!

o. Jozef TÓTH

SVÄTY A SLÁVNY PROROK

V našom liturgickom kalendári si okrem rôznych svätcov a mučeníkov pripomíname aj starozákoných prorokov. Medzi najznámejších patrí práve prorok Eliáš. Iste vám nie je neznámy, pretože aj u nás požíval a stále požíva veľkú úctu. Jeho liturgickú spomienku slávime 20. júla. Je namieste otázka, prečo práve tento prorok a prečo taká úcta? Čím je významnejší od iných?

Význam proroka sa ukazuje vo sviatku Premenenia Pána. Pri Pánovom premenení sa po jeho pravici a ľavici zjavujú Mojžiš a Eliáš, skláňajú sa k nemu a zhovárajú sa s ním. Mojžiš a Eliáš tu reprezentujú Starú zmluvu, ktorú môžeme inak vyjadriť ako „Zákon a Proroci“. Zákon zobrazuje Mojžiš, ktorý prijal tabule prikázaní na Sinaji. Eliáš je teda reprezentantom všetkých starozákoných prorokov. Význam Eliáša podčiarkuje aj samotný trojpár jeho sviatku, keď spievame:

„Pre svoj anjelský život patrí svätý Eliáš medzi popredných prorokov. Je ako druhý predchodca Kristovho príchodu...“

O živote a pôsobení tohto proroka sa dozvedáme zo Svätého písma, konkrétnie z Prvej a Druhej knihy kráľov. Eliáš konal skutočne veľké skutky, vymenujme si aspoň niektoré: na jeho slovo nepršalo, v dove v Sarepte sa nemíňala múka ani olej a vzkriesil jej mŕtveho syna, pobil mečom všetkých Bálových prorokov, na vrchu Horeb sa

rozpráva s Bohom podobne ako Mojžiš na Sinaji. Ak by som však mal charakterizovať jeho pôsobenie jedným slovom, použil by som slovo „oheň“. Boh totiž ohňom strávil Eliášovu obetu, ktorá bola predtým trikrát poliata vodou a potvrdil tým, že on je pravý Boh, že ním nie je Bál, že Eliáš je pravý prorok a nie sú nimi Bálovi proroci. Eliášov pozemský život skončil tým, že ho ohňový voz uchvátil do neba. No oheň

znamená aj horlivosť, s ktorou Eliáš ohlasoval pravého Boha a napomínal kráľa i ľud, ved' sám o sebe povedal: „Plný som horlivosti za Pána, Boha zástupov“.

Ked' sa teda zjednotíme v modlitbe na sviatok proroka Eliáša, vyprosujme si od Boha túto horlivosť do svojho kresťanského života.

Michal Galmus, 4. ročník

BLAHOREČENIE JÁNA PAVLA II.

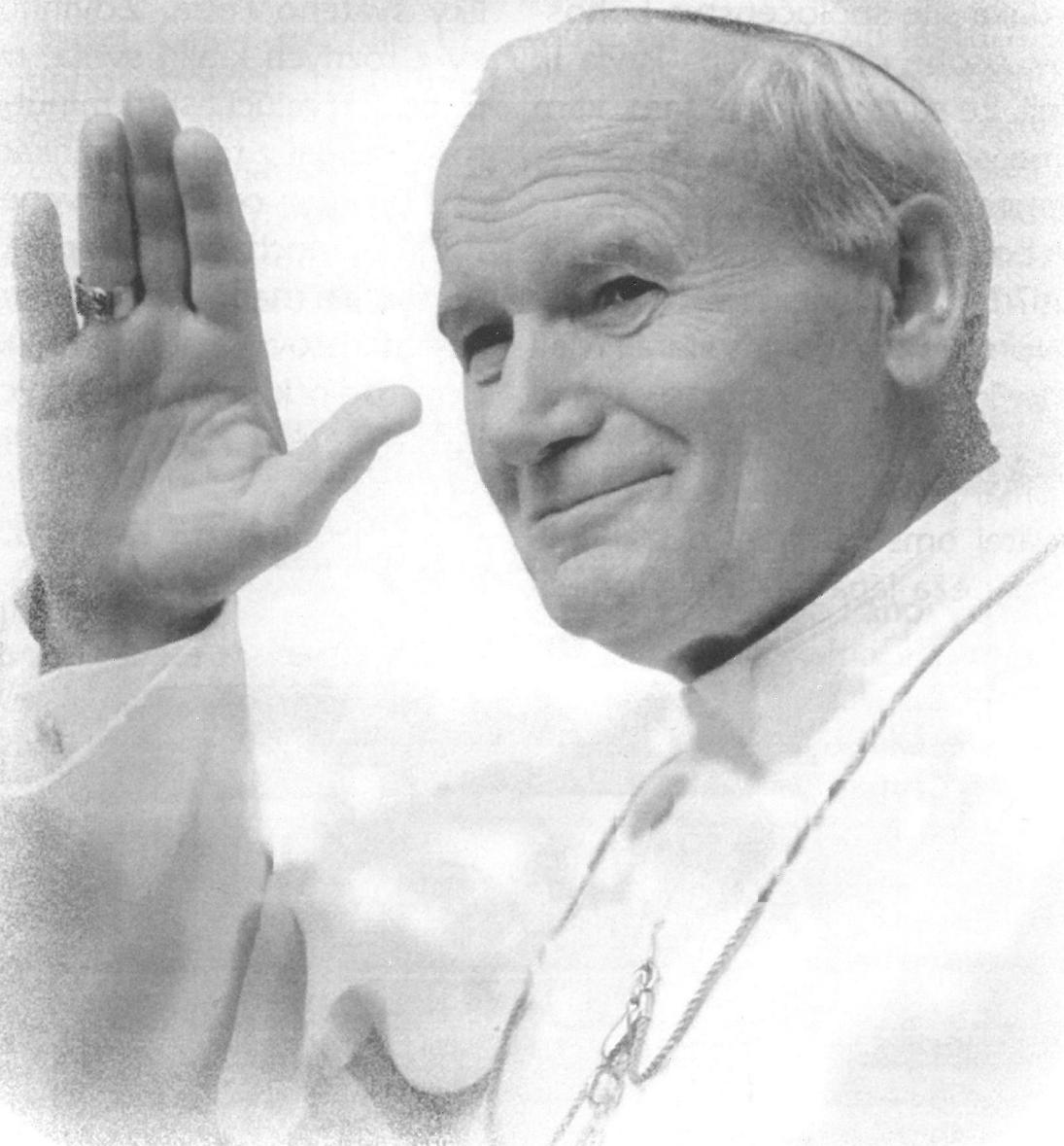
*S*lávnosť blahorečenia pápeža Jána Pavla II. sa uskutočnila v Nedele o Tomášovi, teda v Nedele Božieho milosrdenstva 1. 5. 2011 na Námestí svätého Petra v Ríme.

Počas dvadsaťtri hodinovej cesty autobusom z Prešova do Ríma sa atmosféra v ňom pred očakávanou slávnosťou niesla v duchu Svetlého týždňa, v radostnom speve Christos voskrese. Ten sa ozýval počas spevov jednotlivých liturgických časov, ktoré sme sa cestou modlili. Jeden z hlavných úmyslov, za ktorý sme pút obetovali, boli naši seminaristi šiesteho ročníka, ktorí v dňoch púte a krátko po nej vstupovali do svätoštného manželstva. „Za semináristov a za ich budúce manželky, aby odvážne a v jednote hovorili Kristovi a Presvätej Bohorodičke - Totus Tuus - a stávali sa pravými svedkami pre dnešný svet“. Táto obeta púte bola nielen fyzicky, ale i časovo nároč-

ná. To sme však v týchto chvíľach netušili.

Po príchode sme sa ubytovali v jednej z farností na okraji Ríma a odtiaľ sme sa dopravili vlakom na Námestie svätého Petra. Bolo tu zopár ľudí v porovnaní s tým počtom, ktorý ho zaplavoval v nedele od skorých ranných hodín. Niektorí z nich boli už v Circo Maximo, kde sa o 21. hodine začínała slávnostná vigília. Tu sme mohli počuť 44-ročnú rehoľnú sestru Marie Simon-Pierre, ktorá zažila a svedčila o uzdravení na príhovor pápeža Jána Pavla II z agresívnej formy Parkinsonovej choroby a svedectvo z úst kardinála Stanislava Dziwisza. Po skončení vigílie, ked' sme sa v preplnených metrách presúvali z Circo Maximo do Vatikánu, sme videli, že dostať sa na Námestie svätého Petra nebude také ľahké.

Bol to boj medzi našimi predstavami a nádejou, ktorá tu stále bola.

V uliciach Ríma

Ked' sme sa ako skupinka bohoslovcov ocitli na začiatku ulice, z ktorej je vidieť na oltár na svätopeterskom námestí, skonštatoval som: „My sa tam už nevmestíme. Nemáme šancu vstúpiť na námestie.“ Vzal som si mapu námestia a opticky som si vypočítaval, aká je reálna šanca dostať sa dnu. Dospeli sme k záveru, že na námestie nevstúpime, ale k obrazovkám pred ním by sme mali dôjsť.

To bolo naše očakávanie, ktoré sme mali pri vstupe do davu, ktorý sa valil k námestiu. No Boh mal pre nás

prichystané niečo lepšie. Čas spoločenstva Cirkvi. Naša skupinka siedmich seminaristov sa držala spolu. Snažili sme sa neroztratiť a spolu dôjsť až pred námestie. Spoločenstvo Poliakov-Goralov, Francúzov, Talianov, Čechov, Američanov, rehoľníkov, rehoľníc z Brazílie a Indie a mnoho iných zjednotených kresťanov vďaka osobe pápeža Jána Pavla II. bolo nezabudnuteľné. Naša púť z konca ulice na námestie trvala päť a pol hodiny.

Počas nej sme prežili aj chvíle, keď sme už boli unavení, keď by sme

najradšej zutekali a sadli si na bok. Ale vďaka sile spoločenstva bohoslovcov, osobe pápeža Jána Pavla II. i nádeji, že sa dostaneme tam, kam chceme, sme obdržali miesta v strede námestia.

Čo bolo pre nás podstatné na tejto púti? Nevzdať sa, ale vytrvať a ísť stále vpred. Pán sa o nás staral. Mali sme veľkú radosť z víťazstva nad sebou samými. Svätý Otec Benedikt XVI. prijal pred začiatkom slávnostnej svätej omše žiadosť o blahorečenie pápeža Jána Pavla II. Vtom sa

odhalil jeho portrét na priečeli Baziliky svätého Petra. Zdvihnuté vlajky z rôznych krajín sveta, mohutný potlesk trvajúci asi tri minúty vyjadroval radosť z tejto beatifikácie.

Na príhovor blahoslaveného Jána Pavla II. nech prúdia Božie milosti do rodín a manželstiev nielen našich seminaristov šiesteho ročníka, ale i do rodín kňazov i všetkých rodín našej Gréckokatolíckej cirkvi.

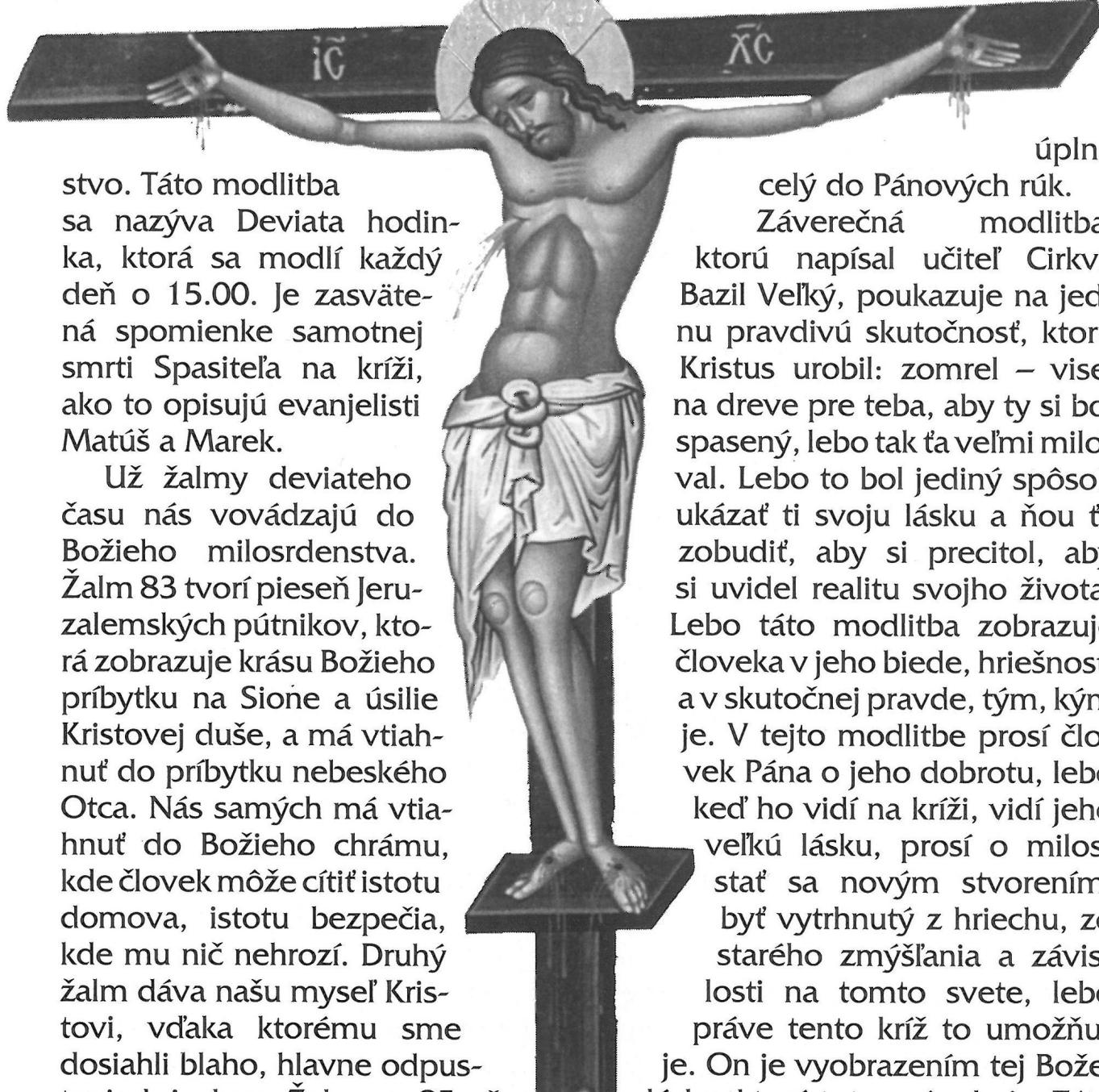
Martin Krišš, 5. ročník

BOŽIE MILOSRDENSTVÔ

V našej Cirkvi existuje už mnoho storočí modlitba, ktorá zobrazuje veľkosť Kristovej lásky k človeku, vyjadrenú jeho smrťou na kríži. Kristus nám, ľudskému pokoleniu, týmto dokazuje svoju veľkú lásku – milosrden-

vame na seba Božiu lásku – milosrdenstvo, aby nám odpustil hriechy, aby sa zmiloval nad nami, aby nás zachránil, aby sme chválili Pána celým svojím bytím a každým skutkom. Týmto žalmom sa človek vzdáva svojich predstáv o živote a dáva sa

stvo. Táto modlitba sa nazýva Deviata hodinka, ktorá sa modlí každý deň o 15.00. Je zasvätená spomienke samotnej smrti Spasiteľa na kríži, ako to opisujú evanjelisti Matúš a Marek.

Už žalmy deviateho času nás vovádzajú do Božieho milosrdenstva. Žalm 83 tvorí pieseň Jeruzalemských pútnikov, ktorá zobrazuje krásu Božieho príbytku na Sioне a úsilie Kristovej duše, a má vtiahnuť do príbytku nebeského Otca. Nás samých má vtiahnuť do Božieho chrámu, kde človek môže cítiť istotu domova, istotu bezpečia, kde mu nič nehrozí. Druhý žalm dáva našu myseľ Kristovi, vďaka ktorému sme dosiahli blaho, hlavne odpusťenie hriechov. Žalmom 85 už prvou vetou, ktorá znie: „Nakloň, Pane, svoj sluch a vypočuj ma!“ sa pokorujeme pred Pánom a zvolá-

úplne celý do Pánových rúk.

Záverečná modlitba, ktorú napísal učiteľ Cirkvi, Bazil Veľký, poukazuje na jednu pravdivú skutočnosť, ktorú Kristus urobil: zomrel – visel na dreve pre teba, aby ty si bol spasený, lebo tak ďa veľmi miloval. Lebo to bol jediný spôsob ukázať ti svoju lásku a ďou ďa zobudiť, aby si precitol, aby si uvidel realitu svojho života. Lebo táto modlitba zobrazuje človeka v jeho biede, hriehosti a v skutočnej pravde, tým, kým je. V tejto modlitbe prosí človek Pána o jeho dobrotu, lebo keď ho vidí na kríži, vidí jeho veľkú lásku, prosí o milosť stať sa novým stvorením, byť vytrhnutý z hriechu, zo starého zmýšľania a závislosti na tomto svete, lebo práve tento kríž to umožňuje. On je vyobrazením tej Božej lásky, ktorá toto spôsobuje. Táto modlitba vedie človeka k odpovedi na túto lásku: „Bože, ja ti dávam všetku svoju hriehosť a chcem žiť

Milosrdenstvovo čas

pre teba. Daj mi na to silu, aby som našiel večný pokoj! Aby som našiel veselosť a radosť do svojho života, lebo ty si tá radosť!

Modlitba deviateho času teda nezobrazuje Božie milosrdenstvo ako automat na dary, o ktoré budeme prosiť a hned ich dostaneme, ale zobrazuje Božiu lásku, ktorá sa zjavila na kríži v osobe Božieho Syna. Táto láska je rozhodnutá urobiť všetko pre to, aby si ty dosiahol spásu. Je rozhodnutá otvoriť ti oči zo staré-

ho pohľadu na seba a svet, aby si sa spoznal v pravde, aký si a ponúknuť ti možnosť zmeny a záchrany. Od teba je potrebná len odpoveď na toto gesto milosrdenstva. A tvoju jedinou odpovedou môže byť len to, že svoj život zveríš do rúk Ježiša Krista, ktorý na teba hľadí s pohľadom plným lásky. Môže to byť len tvoja dôvera, ktorú mu dás. A to je ponuka, ktorá sa neodmieta.

Lukáš Šoltýs, 5. ročník

BUDOVATELIA KRESTÁNSKEJ EURÓPY

Menami osobností sv. Cyrila a Metoda sa stretávame na našom území často. Pápeži si ich vysoko cenili, a preto im aj vzdali hold a označili ich za spolupatrónov Európy a učiteľov Slovanov. Ale vieme, čo sa za tým všetkým skrýva? Aj napriek titulom a poctám, ktoré dostali, napriek mnohým chrámom, ktoré sú im zasvätené, ich mnohí vnímajú len ako historické osoby, ktoré priniesli na naše územie kresťanstvo. Avšak odkaz ich diela je veľkolepý.

Veľkomoravské knieža Rastislav si uvedomoval potreby doby. Bol si vedomý, že jeho ľud bez písma a živého Božieho slova tápe v tme. Podobne sú na tom aj dnes mnohí, ktorí nepoznajú Krista, aj keď možno chodia do chrámu. Ich viera nie je živá. Vtedajší kresťania sa zúčastňovali na obradoch Cirkvi v cudzom a pre nich nezrozumiteľnom

latinskom jazyku, pričom nemohli pochopiť hĺbku kresťanstva, ktorú obsahuje. Dnes ju podobne nechápe ani vlažný kresťan, ktorý je ako slepý a treba mu otvoriť oči.

A práve na to boli svätí bratia povolení. Práve na našom území sa stali tými, ktorí priniesli svetlo do tmy. Priniesli novú nádej, Krista, pre ktorého obetovali svoje životy. Vzdali sa mnohých vecí, svojho pohodlia, vlastnej kultúry, aby mohli bojovať o kultúru Slovanov. Bojovali za Krista, chceli ho sprostredkovať ľuďom, ktorí ho poznali tak málo. Rovnako každý jeden z nás môže byť tým, kto prináša svetlo, kto si spomenie na svojich blížnych, keď potrebujú pomoc, kto dokáže povzbudiť a hlásať Krista na všetkých cestách, ktorými kráča. Ako vieme, nie vždy to je ľahké. Budeme sa rovnako, ako svätí bratia, stretnať s odporom, čudnými pohľadmi

či dokonca odsúdením. Ved' cesta s Kristom nikdy nie je bez kríža.

Príchod sv. Cyrila a Metoda bol spojený s mnohými obetami. Konštantín mal veľmi ťažkú úlohu - vytvorenie písma a zavedenie nového jazyka do liturgie v dobe, kedy mohol byť používaný len hebrejský, grécky a latinský jazyk a zavedenie nejakého iného znamenalo označenie za bludára. No Konštantín vedený Svätým Duchom u t v o r i l veľkolepé dieľo - hlaholičku aj napriek nebezpečenstvám, ktoré mu hrozili. Solúnski bratia napriek tomuto všetkému zaviedli slovanský jazyk do liturgie s pápežským uznaním, preložením liturgických textov, Evanjeliára

a napokon

ho písma. Prvými

Sväté
slovami

v slovanskom jazyku sa stali slová z Jánovho evanjelia „Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh“. To, že korene nášho národa vyvierajú z Božieho slova, je svedectvom o tom, aká bola táto misia pre nás dôležitá. Sv. Cyril a Metod môžu byť príkladom, aby sme i my budovali naše základy na Bohu. A tak, ako sa nepodarilo vykynožiť cyrilometodske dielo Svätoplukovi či Wichingovi, ktorí vyhnali slovanských učeníkov z našej krajiny, ani nás nikto nevytrhne z náručia nášho Spasiteľa.

Ked' k nám bratia zavítali v 9. storočí, kresťanstvo sa pre našich predkov zrazu stalo akoby obľubou. Už nechodili na bohoslužby z donútenia, ale chodili tam s radosťou. Obrad,

ktorý bol pre nich dovtedy nudný,

začali chápať. Okúsili Božie tajomstvá a začali im rozumieť. Od oltára im zneli namiesto cudzej reči krásne zvuky rodného jazyka a helénske melódie, ktoré bratia priniesli z rodného mesta. Kresťanstvo sa stalo veľkým majákom, ktorý ukazoval smer cesty ľudskej púte.

Pre toto ich dielo im môžeme vzdávať vďakу 5. júla, keď slávime ich sviatok. Cyril a Metod nám môžu byť príkladom obetovania sa za Krista, hoci za ťažkých podmienok. Práve tu vidíme, že Kristus neopustí svoj ľud, ak ľud koná v jeho mene. Aj keď často krát narazíme na mnohé prekážky, povieme si, že ďalej

nevládzeme a vzdáme sa. Oni sa nevzali. Boli jednými z tých, ktorí pokresťančili skoro celú Európu. Možno si povieme, že to boli oni, svätci, nám sa nikdy nič také nepodarí. Zaiste to ani oni nerobili s tým úmyslom. Chceli len priniesť Krista svojim najbližším. Dnes, keď sa naša Cirkev pripravuje na 1150. výročie ich príchodu, aj my môžeme činiť podobne a s Kristom na našej strane sa budeme len diviť zázrakom, ktoré potom zbadáme okolo seba.

**Monika Malaťáková
študentka GTF v Prešove**

PLAMENE DUCHA

Sviatok Päťdesiatnice, alebo inak povedané Zoslanie Svätého Ducha, je naplnením Ježišových slov, ktoré povedal predtým, než bol vzatý do neba. Svojim učeníkom povedal, aby z Jeruzalema nikam neodchádzali, majú tam ostať a očakávať Otcovo prisľúbenie – Svätého Ducha.

Z postoja apoštolov vidíme, ako prijímajú toto Kristovo slovo a uskutočňujú ho: „Vtedy sa vrátili do Jeruzalema... Títo všetci jednomyselne zotrvali na modlitbách...“ (Sk 1, 12 - 14). Desať dní po Ježišovom vystúpení na nebo sa však situácia apoštolov zásadne mení po tom, čo je na nich zoslaný Svätý Duch. Dovtedy môžeme badať ich postoj modlitby a kontemplácie. Vedľako to isto robil aj ich Majster Ježiš, keď

sa utiahol a išiel sa modliť. Stále to bolo pred akousi udalosťou a presne to isté teraz zažívajú apoštoli. Čakajú a modlia sa až do chvíle, kedy sa nestrhne hukot z neba a na každom z nich nespočinie ohnivý jazyk.

Ohnivý jazyk ako znak zapálenia, znak toho, že horia pre Krista. V tej chvíli sú naplnení Duchom do takej miery, že už nie sú schopní ostať uzavretí a mlčať o veľkých Božích skutkoch. Vybiehajú von a už nerozmýšľajú, čo im kto môže urobiť, ale dávajú svoju kožu na trh pre Krista. Sú ochotní podstúpiť čokoľvek. A tu je tá dramatická zmena, vedľako si pamäťame apoštolov? Aké bolo ich vystupovanie pred príchodom Svätého Ducha? Myslím, že skutky odvahy neboli ich silnou stránkou. Všetci utiekli, keď prišli zajat Ježiša,

po jeho umučení sa všetci skrývali, ba dokonca zabudli na všetko, čo im Ježiš hovoril, keď sa vrátili k svojmu pôvodnému remeslu rybárenia. Je až neuveriteľné, aký obrat v nich nastáva. Ale koniec koncov, niet sa čomu diviť, vedť to Boh mocne koná v ich živote.

Ďalším úžasným znakom je dar jazykov, ktorý dostávajú. Ak sa pozrieme do Starého zákona na rozprávanie o stavbe Babylon s k e j veže, vidíme, že Boh mätie jazyky ľudí pre ich hriech. Stratili dar, ktorý mali a to ten, že si rozumeli navzájom ako ľudia. Stratili ho kvôli tomu, že sa postavili proti Bohu. No tí, čo sa postavili za Boha, vychádzajú a všetci im rozumejú. Nejde o malú skupinu jedného národa. Skutky apoštолов vymenúvajú asi dvadsať národov. A všetci ich počujú rozprávať vo svojej rod-

meli navzájom ako ľudia. Stratili ho kvôli tomu, že sa postavili proti Bohu. No tí, čo sa postavili za Boha, vychádzajú a všetci im rozumejú. Nejde o malú skupinu jedného národa. Skutky apoštолов vymenúvajú asi dvadsať národov. A všetci ich počujú rozprávať vo svojej rod-

nej reči o veľkých Božích skutkoch. No ani takému divu neboli schopní uveriť všetci, a tak vraveli: „Plní sú mladého vína“ (Sk 2, 13).

Čo znamená pre nás sviatok Päťdesiatnice? Boh sa stal sarkoforom (nositeľom tela), aby sa člo-

vek mohol stať pneumatoforom (nositeľom Ducha). Nie tým, že bude zbavený svojho človečenstva, ale tým, že v plameňoch Ducha dostane svoju plnosť v Kristovi. Preto aj my máme ísť a hlásať veľké Božie veci, ktoré koná každodenne v našom živote. Máme vytrvať aj napriek tomu, že nám nebudú veriť, alebo sa z nás budú

dokonca smiať. Vedť máme poslanie od Krista ohlasovať vo Svätom Duchu: „Hovorím vám: Ak budú oni mlčať, budú kričať kamene“ (Lk 19, 39 - 40).

Tomáš Metýľ, 4. ročník

ZELENÁ JE TRÁVA...

Cirkev je rodinou, ktorú ustanovuje Kristus ako prostriedok spásy pre človeka. Je charakteristická láskou, ktorá sa prejavuje vzájomnými vzťahmi. Sme povolení vstupovať do týchto vzájomných vzťahov a darovať sa jeden druhému v bohatosti darov Svätého Ducha, ktoré sme prijali.

Vstúpiť do vzťahu s nami, bohoslovciami, sa rozhodli v minulých dňoch nielen účastníci Dňa otvorených dverí, ale aj študenti Cirkevného gymnázia sv. Jána Krstiteľa z Trebišova. V rámci svojej púte do Prešova vstúpili do brán nášho kňazského seminára, aby spoznali život mladých mužov, pripravujúcich sa na kňazské povolanie. Okrem prezentácie spôsobu nášho života bol dôležitou súčasťou futbalový zápas odohrávajúci sa na seminárnom ihrisku. Vo veľmi vyrovnanej parii sme videli množstvo gólových

šancí na oboch stranách. Bezgólová polčasová remíza napovedala o nadmieru vyrovnanom zápase. Prelomiť tento stav sa podarilo už v tretej minúte druhej časti zápasu, čo následne dodalo odvahu na koopačky hráčom oboch mužstiev. Vyrovňávajúci gól na seba nedal dlho čakať a tešili sa aj hostia. V napätej hre napokon dominovali domáci hráči a nedovolili súperovi v záverečnom tlaku strhnúť víťazstvo na svoju stranu. Piateľské podanie rúk len napovedalo o férovej hre a snáď o i budúcoročnej odvete.

Vďaka za odvahu vstúpiť do vzájomného vzťahu patrí aj o. Františkovi Fedorišinovi, duchovnému správcovi Cirkevného gymnázia v Trebišove. Nech sa tento príklad stane inšpiráciou pre všetkých vähajúcich.

Ľuboš Pavlišinovič, 3. ročník

AHOJTE KAMARÁTI!

Ahoj kamaráti, Boží priatelia!

Verím, že posledný článok vám pomohol prehĺbiť jedno veľké PRIATEĽSTVO. Vzácne priateľstvo, ktoré nám nekonečne milujúci nebeský Otec ponúka skrze Ježiša Krista a ktoré umocňuje skrze službu pri oltári, ku ktorej nás povolal.

Áno, služba! Keď sa na toto slovo pozeráme svetským pohľadom, môže vyzeráť pre mnohých odpudzujúco. Ale pre nás, Božích služobníkov, jeho priateľov, má úplne iný význam.

Keď Pán Ježiš odchádzal z tohto sveta k svojmu Otcovi, posledné, čo povedal svojim učeníkom, čiže aj nám, bolo: „Chodte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Svätého Ducha a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal“ (Mt 28, 19 – 20).

Prečo im Ježiš ako posledné povedal práve tieto slová? Neznalo by lepšie: „Tak teraz už je všetko hotové. Vy len žite ďalej svoj život ako doteraz a raz sa zasa stretneme?!" Nie! Ježiš povedal práve tieto slová, pretože nás tak, ako kedysi svojich učeníkov, POTREBUJE. Potrebuje našu službu, potrebuje SVEDKOV. Presne, naša služba spočíva vo svedectve života.

Byť miništrantom neznamenaná byť len blízkym priateľom Krista. Je to viac! Chce to od nás byť jeho svedkom. Nestačí, že ho prijmeme na svätej liturgii v chráme, ale on potrebuje, aby o ňom niekto povedal tvojim kamarátom, spolužiakom v škole, doma rodičom, chlapcom na futbale... vlastne VŠADE! „Chodte teda, učte...“ Vo všetkom, čo robím, či som v škole, s rodičmi pri práci, v chráme, či s chlapcami na futbale, na každom kroku, mám byť priateľom Krista a zároveň jeho svedkom. Ako? Jednoducho... „Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vy vzájomne milovali, ako som ja miloval vás. Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať“ (Jn 13, 34).

Plňme Božiu vôľu, robme s láskou všetko, čo si od nás situácia vyžaduje teraz, milujme svojich rodičov, kamarátov, učiteľov... všetko robme s láskou.

A nebojme sa. Hoci náš Priateľ odišiel do neba, nenechal nás v tom samých: „A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta“ (Jn 28, 20). Preto sa nebojme svedčiť, že sme miništranti a že Ježiš Kristus je náš najlepší kamarát aj počas veľkých prázdnin. Užite si leto!

Janko Fedorišin, 3. ročník

ZÁBAVNÍK

Milí priatelia!

V lúštení veľkonočnej krížovky ste boli všetci úspešní a sme radi, že ste sa mnohí zapojili a poslali správne riešenie na našu emailovú adresu.

Tajnička znala: „služobník“.

Zo všetkých súťažiacich sa šťastie usmialo na Zdenku Mikulovú,
ktorá nás, mimochodom,

navštívila počas Dňa otvorených dverí v našom seminári.

Vecnú cenu sme jej teda mohli odovzdať osobne.

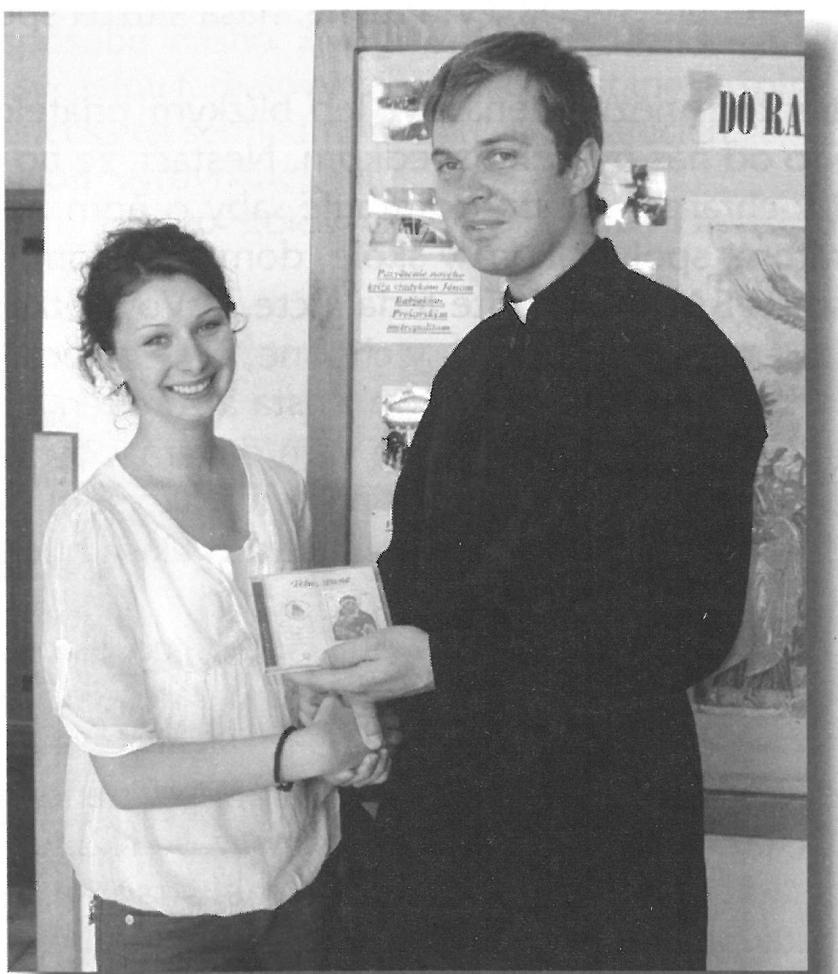
Aj dnes sme si pre vás pripravili niečo zaujímavé. Ide o sudoku, ktoré iste všetci dobre poznáte. Vašou úlohou bude doplniť do jednotlivých políčok čísla od 1 do 9 tak, aby sa v rade ani v stĺpco neopakovalo nijaké číslo dvakrát. Po úspešnom vyplnení si vypíšte všetky dvojky

a podľa legendy im priradte príslušné písmeno.

Z deviatich písmen potom správne zložte slovo,
ktoré nám aj tentokrát pošlite na email: pramengks@gmail.com
Víťaza čaká pekná cena.

Tak veľa šťastia a požehnané prázdniny!

Nech sú plné ducha správnej tajničky.

	5		2				1	
	8			4		6		
	7			3		9	8	
	1				4	8		
	9		6				7	
		6		1	3		9	
	4	8		6			3	
		7		9			5	
	6				7		4	

Legenda:

M	C	N	O	K	P	T	A	R
A	Y	P	B	I	M	L	V	S
R	S	E	D	A	S	O	J	D
N	X	A	A	T	W	E	M	C
Y	D	F	L	V	S	P	J	Y
L	T	C	O	R	N	S	H	L
E	J	B	C	R	H	N	T	Z
S	G	M	U	K	S	V	A	I
I	C	V	Q	D	Y	C	J	O

Frustrovaný žid sa pred svojimi súkmeňovcami vyjadruje o Mojžišovi: „Mojžiš, ten nás vodil štyridsať rokov po púštiach Blízkeho východu, aby nás zaviedol na miesto, kde nie je ani kvapka ropy!“

Katolík, moslim a žid navštívili lekára. Všetci sa dozvedeli, že majú nevyriešiteľnú chorobu.

Co urobí katolík? Ide do Lúrd.

Co urobí moslim? Ide do Mekky.

Co urobí žid? Zmení lekára.

Mladá katolícka rodina trávi spolu spokojné nedeleňné popoludnie, keď tu zrazu zazvoní pri dverách zvonček. Muž ide otvoriť a vidí, že za dverami je smrtka.

Padne na kolená so slzami v očiach a začne nariekať:

- Mňa si neber, som ešte mladý, nič som si ešte neužil, som s manželkou len rok. Prvé dieťa sa nám práve narodilo a čakáme druhé. Máme tiež rozostavaný dom a na auto sme si požičali v banke. Mňa si predsa nemôžeš vziať...!

Smrtka sa na neho pohŕdavo pozrie a povie temným hlasom:

- Uhni, zbabelec, idem si pre škrečka!

INÝM PÔHĽADOM

*T*ysoké teploty, opaľovacie krémy, plavky, slnečné okuliare, horúci piesok... aj takto by sa dalo charakterizovať leto nejedného z nás. Mnohí si nájdeme príležitosť „vypadnúť“ z kolobehu každodenného života a nahradíť ho čímsi príjemnejším. Ved' napokon to odporúča aj psychohygiena.

Neodporúča sa však meniť dobré zvyky či vzťahy a upúšťať od nich. Tak, napríklad, vymeniť susedov preštahovaním sa je ešte prípustné, ale vymeniť manželku či deti (čo je súčasťou dnešnej dobe akosi častý jav) je veľká nezodpovednosť. Podobne robíme aj v týchto horúcich mesiacoch. Meníme svoj vzťah s Pánom za vylihovanie na piesku či za posedávanie pri pive alebo kofole. Dovolenka a prázdniny sú často prázdnym časom. Aby sme tomu predišli, ponúka nám Boh množstvo príležitostí k vzájomnému stretnutiu sa. Pri zemepisných názvoch, ako sú Litmanová, Ľutina, Klokočov, Čirč alebo Krásny Bord, určite uhádznete, na čo práve myslím. Mladí to viac pochopia pri pomenovaniach: Juskova Voľa, Osturňa alebo Bystrá. Odpustové slávnosti a stretnutia mladých sa nám aj počas tohto leta môžu stať miestom stretnutia s tým, ktorý denne vstupuje do vzťahu lásky s každým z nás. Paleta príležitostí je naozaj pestrá, a tak oživiť svoj stereotyp nemusíme len vylihovaním na horúcom piesku, ale aj vo vánku Božieho slova, znejúceho v tichu letných večerov.

Neinvestičný fond sv. Ján Krstiteľ', n. f.

Neinvestičný fond sv. Ján Krstiteľ' bol zriadený v roku 2001 prešovským sídelným biskupom. Jeho účelom je podporovať vzdelávanie seminaristov, kňazov, biskupov, žiakov gréckokatolíckych cirkevných škôl i laikov a rozvíjať duchovné a kultúrne hodnoty Gréckokatolíckej cirkvi a tiež chrániť ľudské zdravie.

Vďaka tomuto fondu bolo možné združiť finančné prostriedky pre skvalitnenie života seminaristov, aj zakúpením týchto chladničiek.

Číslo účtu : 4008089095 / 7500

IČO: 36167126

DIČ: 2021617664

IBAN: SK18 7500 0000 0040 0808 9095

SWIFT kód: CEKOSKBX

Adresa: sv. Ján Krstiteľ', n. f.

Správca fondu: Mgr. Jozef Urvinitka

Sládkovičova 23

080 01 Prešov

tel.: +421 051/75 673 80

fax: +421 051/75 673 77

e-mail: urvinitka@unipo.sk

Nech dobrý Boh odmení požehnaním každého, kto prispeje na dobrý účel akýmkol'vek finančným darom.

**Navštívte naše web stránky: www.unipo.sk/pracoviska/gks
www.gojdic.sk**

A. Žeborská